

Satakunnan pelastuslaitos
Toimintakertomus 2018

Sisällysluettelo:

toimintakertomus 2018	1
0. Pelastusjohtajan katsaus	1
1. Onnettomuuksien ehkäisy	2
1.1. turvallisuusviestintä	2
1.2. Kaavoitus ja rakentaminen	2
1.3. Palotarkastus	3
1.4. Kemikaalivalvonta	3
1.5. Onnettomuuksien tutkinta	4
1.6. Erheelliset palo ilmoitukset	4
1.7. Nuohous	5
2. Pelastustoiminta	5
2.1. päivittäinen toimintavalmius	6
2.2. tulipalot	8
2.3. liikenneonnettomuudet	9
2.4. vaarallisten aineiden onnettomuudet	9
2.5. vesipelastus	10
2.6. vahingontorjuntatehtävät	11
2.7. tulvantorjunta	11
2.8. öljyntorjunta	12
2.9. Säteilyturvallisuus	12
2.10. suuronnettomuudet	13
2.11. pelastustoiminta poikkeusoloissa	13
3. Varautuminen	14
3.1. Väestön varoittaminen	14
3.2. Pelastuslaitoksen varautuminen häiriötilanteisiin	14
3.3. Kuntien varautumisen tukeminen	14
4. Resurssit	15
4.1. Henkilöstö	15
4.2. Kalusto ja varusteet	17
4.3. Toimitilat	18
4.4. Palokunta- ja yhteistoimintasopimus kumppanit	19
5. Palvelutoiminta	20
5.1. ensihoitopalvelut	20
5.2. Maakunnallinen ensivaste	20
6. Kehittäminen ja hallinto	21
6.1. toiminnan linjaukset ja kehittäminen	21
6.2. Toiminnan seuranta ja mittarit	21
6.3. koulutus	21
6.4. tieto- ja viestintäjärjestelmät sekä tilannekeskus	22
7. Talous	23
7.1. tilinpäätös 2018	23
7.2. tilinpäätöslukujen arviointi	24
7.3. investoinnit	25
8. Myönnetyt kunnia- ja ansiomerkit	25

TOIMINTAKERTOMUS 2018

0. Pelastusjohtajan katsaus

Satakunnan pelastuslaitoksen 16. toimintavuosi oli aiempien tapaan sekä uudistusten ja muutosten että konkreettisen päivittäisen turvallisuustyön aikaa. Uudistukset ja muutokset olivat sisä- ja ulkosyntyisiä, ja ne painottuivat toteutusta enemmän valmisteluun. Ulkoisista muutoksista merkittävimmät olivat maakuntaudistus ja pelastustoimen uudistus, joita pelastuslaitoksen henkilöt olivat monimuotoisesti valmistellessa. Lisäksi pelastuslaitosten kumppanuusverkoston työssä Satakunnan osuus oli tavanomaista suurempi, kun sillä oli pelastustoimintapalvelualueen vetovastuu. Edelleen niin yleinen kuin pelastustoimen ICT-kehitys vaati osaamiseen ja määrään liittyvää, yhä kasvavaa henkilöresurssia.

Sisäisiä uudistuksia ja muutoksia olivat muun muassa toimintasäännön uudistus, organisaatiouudistuksen tarkastelu ja henkilöiden tehtäväjärjestelyt. Pelastuslaitoksen rajalliset henkilöresurssit ohjasivat järjestelyitä, lisäksi rajallisuus kuormitti osaa henkilöstöstä. Myönteistä tuulahdusta edusti riskienhallintapäällikön rekrytointi, joka muun ohella on kehittänyt laitoksen viestintää. Sisäisenä hankkeena tavoiteltiin palokuntasopimuskäytäntöjen kehittämistä, jonka tavoitteita olivat resurssien parempi hyödyntäminen, toiminnan tukeminen ja eri käytäntöjen selkeyttäminen näissä kuitenkin onnistumatta.

Konkreettisia ja näkyviä muutoksia olivat muun muassa uudet paloasemarakennukset, öljytorjunta-alusten uudistuminen ja tavanomaisten investointien toteuttaminen. Uudet paloasemarakennukset otettiin käyttöön Meri-Porissa sekä Kiukaisten ja Köyliön Läntisen VPK:n asemilla. Näistä VPK:ien asemat olivat pitkälti näiden itse talkootyönä toteuttamia. Vuosi-investoinnit kohdistuivat pääosin onnettomuuksien ehkäisyyn, pelastustoimintaan ja öljytorjuntaan. Erikseen mainittakoon letkuhuollon siirtyminen Karvian paloasemalta Kankaanpähän.

Satakunnan pelastuslaitoksen toiminnan edellytys on päätoimisen henkilöstön, sopimuspalokuntien ja sidosryhmien ponteva työ onnettomuuksien ehkäisyssä, hälytys-, avunanto- ja ensihoitotehtävissä, varautumisessa ja erilaisissa tukitoiminnoissa. Kaikkien työ pelastusturvallisuuden hyväksi on tärkeää. Työ on tiimityötä lähiyhteisössä ja eri toimijoiden tuloksellista yhteistyötä. Tehdystä työstä mitä lämpimimmin kiittäen toivon sen tulevaisuudessa jatkuvan vähintään yhtä hedelmällisenä.

Satavarmaa turvallisuutta – lähellä sinua

Satakunnan pelastuslaitos | Satakunnankatu 3 | 28100 PORI
Puh. vaihde 02 621 1500 | etunimi.sukunimi@satapelastus.fi | www.satapelastus.fi

1. Onnettomuuksien ehkäisy

1.1. TURVALLISUUSVIESTINTÄ

Turvallisuusviestintä koostuu turvallisuusneuvonnasta, -koulutuksesta ja -valistuksesta kattaen pelastuslaissa mainitun ohjaus-, valistus- ja neuvontatyön kokonaisuuden.

Toimintasuunnitelman mukaisesti turvallisuuskoulutuksia tarjottiin ja pidettiin esikoululaisille, 2-,4- ja 8- luokkalaisille ja 2. asteen oppilaille, sekä pyynnöstä myös muille kohderyhmille. Kaikille ikäluokille yhteisiä asioita olivat muun muassa hätänumeroon soittaminen sekä turvallinen poistuminen. Kahdeksaluokkalaisten NouHätä! –pelastustaito-kampanjaan osallistui kouluja ympäri Satakuntaa. Aluekilpailut järjestettiin Länsi-Suomen pelastusharjoitusalueella ja Kuopion Pelastusopistolla järjestettyyn loppukilpailuun eteni Meri-Porin koulusta kolmen hengen oppilasryhmä.

Turvallisuusviestintää toteutettiin myös joukkoviestimien ja yleisötilaisuuksien kautta. Radion, lehtien, television ja sosiaalisen median kautta tavoitettiin runsaasti ihmisiä. Perinteisen median osalta tavoitettavuutta ei ole laskettu, mutta Facebookin, Twitterin ja Instagramin osalta julkaisut tavoittivat yhteensä 2 511 081 sosiaalisen median käyttäjää. Tavoitettuja henkilöitä on lähes miljoona vähemmän kuin edellisellä vuonna. Laskun selittää Facebookin tekemät muutokset yritystilien näkyvyyteen. Facebookin osalta tavoitettujen osuus putosikin n. 1,4 miljoonaa. Muiden medioiden osalta puolestaan saatiin kasvua aikaiseksi. Vuoden 2018 aikana raumalainen palomies Jarno Heinilä osallistui MTV:n Suomen Paras Palomies –formaattiin edeten aina finaaliin saakka. Ohjelmassa Jarno piti aktiivisesti esillä turvallisuusviestinnän keskeisiä teemoja.

Erilaisia neuvonta-, koulutus- ja valistustilaisuuksia järjestettiin tilastoinnin mukaan yhteensä 390. Näissä tilaisuuksissa tavoitettiin yhteensä 44 262 henkilöä, eli hieman edellistä vuotta enemmän. Suurimpana yksittäisenä tapahtumana mainittakoon Asuntomessut Porin Karjaranassa. Asuntomessuilla testattiin myös Action Track -mobiilipelin soveltumista turvallisuusviestintäkäyttöön.

1.2. KAAVOITUS JA RAKENTAMINEN

Pelastuslaitos osallistui omalta osaltaan kaavoitukseen ja rakentamisen ohjaukseen valvontasuunnitelman mukaisesti. Kuntien kaavoitushankkeisiin osallistuttiin vuorovaikutteisesti luonnos- ja ehdotusvaiheissa ja annettiin pyydetyt lausunnot. Uudis- ja korjausrakentamisen suunnitteluvaiheessa tehtiin yhteistyötä rakennuttajien ja rakennussuunnittelijoiden kanssa. Rakennuslupavaiheessa osallistuttiin rakennuslupako-

kouksiin ja annettiin rakennuslupahakemuksista lausunnot palo- ja poistumisturvallisuuteen, pelastustoiminnan edellytyksiin ja väestön-suojarakentamiseen liittyen. Rakennuslupalausuntojen antaminen on siirtymässä sähköiseksi. Sähköinen Lupapiste -asiointipalvelu on Satakunnassa jo käytössä Huittisissa, Harjavallassa ja Porissa. Paloteknis-ten laitteiden suunnitteluperusteiden määrittämistä tehtiin yhteistyössä suunnittelijoiden kanssa. Riskiperusteisesti vaativien kohteiden käyttöönottovaiheessa tarkastettiin turvallisuuteen liittyvien asioiden toteutumisen yhteistyössä kohteen rakentajan, toiminnanharjoittajan ja rakennusvalvonnan kanssa.

Pelastuslaitoksen kannalta merkittäviä rakennushankkeita olivat Porin toimialueella Porin asuntomessualue, Porin Tiedepuiston kampuksen peruskorjaus WinNovan käyttöön, Satakunnan keskussairaalan H-rakennus ja Aittaluodon voimalaitoksen laajennus. Rauman toimialueella Olkiluodon ydinvoimala-alue, Raumalla Rolls Royce:n tuotantohallin saneeraus laajennuksineen sekä koulujen väistötilat. Kaakkois-Satakunnan toimialueella Huittisten liikuntahalli Tahtoareena. Pohjois-Satakunnan toimialueella Kankaanpäässä päiväkotia Havu, hoivakoti, urheilutalon ja uimahallin peruskorjaus, sekä Honkajoki Oy:n laajennustyöt Honkajoella.

1.3. PALOTARKASTUS

Valvontasuunnitelman mukaan tarkastuskohteet on jaettu riskiperusteisiin valvontakohteisiin (A1-A6 kohteet) ja asuinrakennuksiin. Ensin mainittuun ryhmään kuuluvia kohteita tarkastettiin määräaikaisesti 1182 kpl ja valvontakäynnin yhteydessä tehtiin riskinarviointi yhteensä 244 kohteeseen. Asuinrakennuksia valvottiin palotarkastuksia suorittamalla sekä osittain omavalvonnalla. Määräaikaisia palotarkastuksia tehtiin asuinrakennuksiin 1683 kpl. Unescon maailmanperintökohteeseen Vanhassa Raumassa suoritettiin valvontasuunnitelman mukaiset palotarkastukset 89:ssä eri asuin- ja liikehuoneistossa. Muita palotarkastuksia suoritettiin 1702 kpl. Tähän ryhmään kuuluvat mm. erityiset, ylimääräiset ja jälkitarkastukset, yleisötapahtumien palotarkastukset sekä pelastuslain 42 § mukaiset riskiasuntojen palotarkastukset yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

1.4. KEMIKAALIVALVONTA

Pelastuslaitoksen kemikaalivalvontavelvollisuuksista on säädetty laissa vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta sekä lain perusteella annetuissa valtioneuvoston asetuksissa. Kemikaalien valvontavelvollisuus on määritelty valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015). Pelastuslaitoksen tehtäviin kuuluu asetuksen mukaan vähäisen vaaral-

listen kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonta, kuten toiminnanharjoittajien neuvonta, kemikaali-ilmoitusten vastaanotto, käsittely ja kemikaalipäätösten laatiminen sekä päätöksen perusteella kohteessa suoritettu kemikaalitarkastus. Laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia valvovan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) kanssa tehtiin viranomaisyhteistyötä. Pelastuslaitos antoi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pyytämiä lausuntoja Satakunnassa toimivien, laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien yritysten turvallisuuteen liittyvistä lupahakemuksista ja suunnitelmista.

Räjähteiden valvonta on määritelty tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta (819/2015). Pyroteknisten tuotteiden (ilotulitteiden) kaupan varastoinnin valvontaan liittyen pelastuslaitos käsitteli toiminnanharjoittajien antamat varastointi-ilmoitukset ja kaikki myyntipaikat tarkastettiin. Pelastuslaitokselle toimitetut ilotulitteiden yksityisestä käytöstä tehdyt ilmoitukset käsiteltiin, lisäksi annettiin poliisin pyytämät lausunnot ammattimaisiin ilotulitusnäytöksiin liittyen. Yleisötilaisuuksissa käytettävien erikoistehosteiden käytön valvontaan kuului pelastuslaitokselle toimitettujen erikoistehosteilmoitusten käsittely ja kohteissa suoritettut tarkastukset.

1.5. ONNETTOMUUKSIEN TUTKINTA

Palontutkintaa suoritettiin viiden palontutkijan voimin. Palontutkintaryhmän vetäjänä toimi aluepalomestari Harri Salonen, joka on myös valtakunnallisen palontutkinta 2020-työryhmän jäsen. Myös päivystävät palomestarit ja paloiesimiehet arvioivat tehtävillä palojen syttymissyitä, mahdollisuuksiensa mukaan.

Palontutkintakriteerit täyttäviä tutkintoja suoritettiin 23 kpl ja niiden lisäksi n. 14 kpl muita tutkintoja. Valtakunnallisena tutkintateemana vuonna 2018 oli keittiöpalot. Niistä täytettiin Pronto-selosteen lisäksi Webropol-kysely (Satakunnassa yhteensä 6 kpl). Teeman yhteenvetona todettiin, että liesi on suurin palonaiheuttaja keittiöpalloissa.

Palokuolemia ei ollut Satakunnassa yhtään (myös 2017 0 kpl). Yleisiä syttymissyitä paloissa olivat mm. koneen tai laitteen vika 105 kpl, sähkölaitteen tai asennuksen vika 70 kpl, tahallaan sytytetyt palot 64 kpl, tupakka 42 kpl. Tutkintojen avulla annettiin kehitysehdotuksia onnettomuuksien ehkäisyyn, sekä pelastustoimien kehittämiseen.

1.6. ERHEELLISET PALOILMOITUKSET

Automaattisen paloilmoitimen välittämiä ilmoituksia oli 779 kpl. Kasvua edellisestä vuodesta oli 126 kappaletta. Automaattisten paloilmoitusten määrä lisääntyi 19,3 % vuodesta 2017 ja 3,6 % vuodesta 2016. Eniten

ilmoituksia aiheuttivat tuntemattomaksi jäänyt syy, ruuan valmistus sekä huolimattomuus kiinteistön korjaus-, asennus- tai huoltotyössä. Nämä syyt aiheuttivat 50 % ilmoituksista.

Erheellisiä ilmoituksista oli 704 kappaletta, mikä on 90,4 % hälytyksistä. Erheellisistä hälytyksistä lähetettiin laskuja 151 (edellisenä vuonna 135) ja korjauskehotuksia 129 (edellisenä vuonna 98) kappaletta. Erheellisistä hälytyksistä lähetettyjen laskujen määrä lisääntyi 11,9 %. Korjauskehotusten määrä lisääntyi 31,6 %.

Vuoden aikana paloilmoitinkohteet tekivät erhemaksupäätöksistä yhden oikaisuvaatimuksen, jonka käsittely oli vielä kesken vuoden 2018 lopussa.

1.7. NUOHOUS

Kuluneen vuoden aikana nuohouksia suoritettiin yhteensä yli 50 000. Merkittävää nuohoustoiminnan kannalta oli, että nuohouspalvelujen järjestämistä koskevat pelastuslain muutokset vahvistettiin 5.12.2018 ja lakimuutokset tulivat voimaan vuoden vaihteessa. Tähän liittyen Satakunnan pelastuslaitos sekä Satakunnan alueen nuohoojat sopivat yhteisymmärryksessä, että nuohouspalvelusopimukset päättyvät vuoden vaihteessa ilman irtisanomisaikaa. Uudistuksen myötä pelastuslaitoksilta poistui velvoite huolehtia nuohouspalvelujen järjestämisestä alueellaan. Käytännössä tämä tarkoitti piirinuohousjärjestelmän päättymistä ja nuohouksen vapautumista kilpailulle.

2. Pelastustoiminta

Pelastuslain (32§) mukaan pelastustoimintaan kuuluvat hälytysten vastaanottaminen, väestön varoittaminen, uhkaavan onnettomuuden torjuminen ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen sekä pelastaminen, tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen. Pelastuslaitos on suunnitellut tarvittavat toimintonsa siten, että se pystyy selviytymään näistä lain mukaisista tehtävistä.

Satakunnan pelastuslaitoksella oli kuluneena vuonna kaikkiaan 5868 tehtävää (pelastustoimen tehtävien kokonaismäärä). Luku sisältää myös ensivastetehtävät (1 338 ensivastetta). Tehtäviä oli 916 enemmän kuin vuonna 2016. Viikkain kuukausi oli heinäkuu (708 tehtävää) ja hiljaisin kuukausi oli helmikuu (372 tehtävää). Näinkin runsas tehtävämäärien nousu selittyy osin poikkeuksellisen lämpimästä kesästä. Erityisesti nousua hälytysmäärissä oli heinäkuussa ja elokuussa. Ensivastetehtävien jälkeen seuraavaksi eniten oli liikenneonnettomuustehtäviä (813 kpl) ja kolmantena tilastoissa oli muu tarkastus- ja varmistustehtävä (tyypillisesti mm. ”palovaroitin huutaa” kiinteistössä). Automaat-

tisen paloilmoittimen tarkastus- ja varmistustehtävät työllistivät 779 kertaa. Tässä oli nousua vuoteen 2017 noin 100 tehtävää, mikä negatiivisena asiana on todettava. Paloilmoitinkohteiden kunnossapito-ohjelmien ajantasaisuus ja noudattaminen näkyvät usein vuositilastoissa.

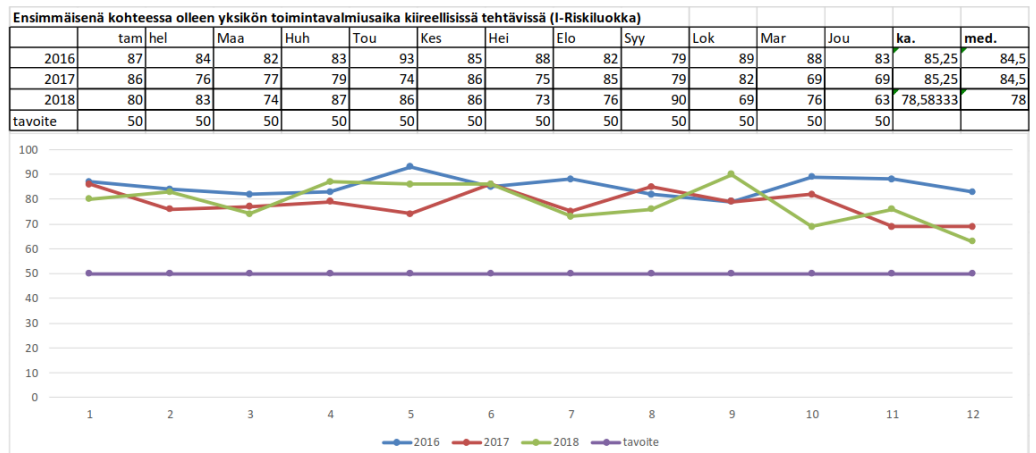
Pronto-järjestelmään tilastoiduissa pelastuslaitoksen tehtävissä kuoli vuonna 2018 kaikkiaan 14 ihmistä ja loukkaantui vakavasti 71 ihmistä. Lievästi loukkaantuneita kirjattiin 573. Palokuolemia Satakunnassa ei ollut toisena vuonna peräkkäin (2017-2018), mikä positiivisena tuloksena mainittakoon.

2.1. PÄIVITTÄINEN TOIMINTAVALMIUS

Valtakunnallisen tavoitteen mukaan (SM 21/2012) ensimmäisen yksikön tulisi I ja II riskialueilla tavoittaa kohde määräajassa 50 %:ssa tehtävistä. III ja IV riskialueille ei ole samanlaista tavoitetta määritelty. Satakunta pystyi nämä tavoitteet saavuttamaan kaikilla riskialueilla. Huolestuttavaa tosin on, että toimintavalmiusaika on huonontunut sekä I ja III riskiluokassa. Vuonna 2017 mediaani ensimmäisen yksikön saavutettavuudessa oli I –riskialueella 84,5%, vuonna 2018 luku oli laskenut 78%. II –riskialueella vastaavat luvut olivat 2017 87% ja vuonna 2018 87% (=pysynyt samana) sekä III-riskialueella 2017 luku oli 100% ja nyt 98,5%. Yksittäistä selittävää tekijää toimintavalmiuden laskulle ei ole tässä vaiheessa osoitettavissa. Aluehallintovirasto pyysi vuonna 2017 lukujen muutoksista Satakunnan pelastuslaitokselta selvitystä. Selvitys annettiin 02/2018 Lounais-Suomen aluehallintovirastolle määräaikaan mennessä. Selvitys toimintavalmiuden muutoksista hyväksyttiin ja ne todettiin siinä määrin pieniksi, että ne eivät aiheuttaneet toimenpiteitä toimintavalmiuden parantamiseksi.

Toimintavalmiuden toteutuminen Satakunnassa riskiluokassa I (pelastuslaitoksen yksikkö alle 6 minuuttia kohteessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen):

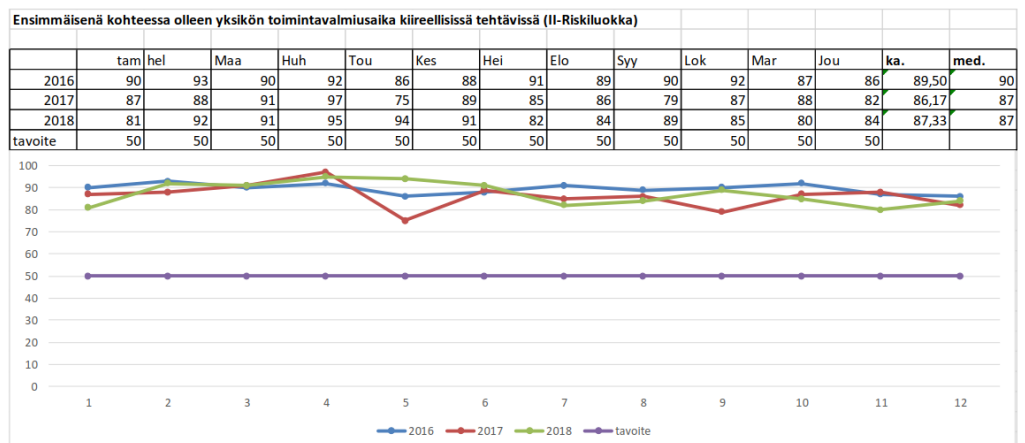
Taulukko 1. Toimintavalmiusaika (I-riskiluokka)

I riskialueella raportoitiin kaikkiaan 485 tehtävää, joissa toimintavalmiusaika on mitattu. Näistä tehtävistä 104 ei ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika toteutunut. Satakunnan pelastuslaitos on omaan palvelutasoonsa vuosille 2014-2018 määritellyt tavoitteeksi saavuttaa I riskialueella kohde 90%:sti tehtävissä. Tässä onnistuttiin 381 kertaa eli keskimäärin 79%:sti. Parhaiten toimintavalmiusaika I riskialueella toteutui syyskuussa (90%) ja huonoimmin joulukuussa (63%). Huolestuttavaa näissä luvuissa on se, että pudotusta vuoteen 2017 on edelleen, kun jo vuonna 2016 luvut olivat laskevat. Toimintavalmiuden suunniteluohjeen (SM 21/2012) mukaan toimintavalmiuden tulee toteutua 50% tehtävistä. Tähän lukuun toki vielä on matkaa.

Toimintavalmiuden toteutuminen Satakunnassa riskiluokassa II (pelastuslaitoksen yksikkö alle 10 minuuttia kohteessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen):

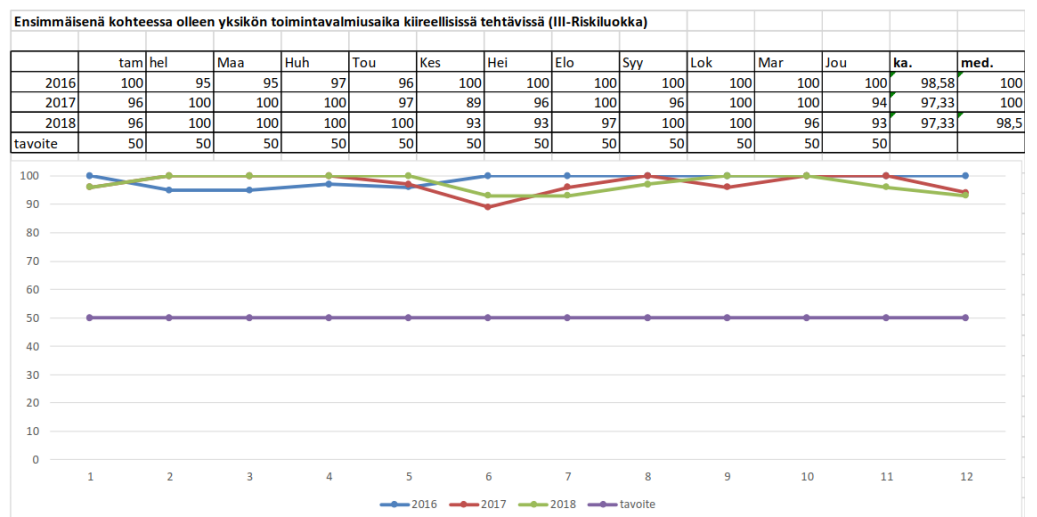
Taulukko 2. Toimintavalmiusaika (II-riskiluokka)

II riskialueella raportoitiin kaikkiaan 946 tehtävää, joissa toimintavalmiusaika on mitattu. Satakunnan pelastuslaitos on omaan palvelutsoonsa vuosille 2014-2018 määritellyt tavoitteeksi saavuttaa II riskialueella kohde niin ikään 90%:sti tehtävissä. Tässä onnistuttiin 822 kertaa, joten tässäkin jäätin niukasti tavoitteesta (87%). Parhaiten toimintavalmiusaika toteutui II riskialueella huhtikuussa (95%) ja huonoimmin marraskuussa (80%). Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (SM 21/2012) mukaan toimintavalmius tulee toteutua 50% tehtävistä.

Toimintavalmiuden toteutuminen Satakunnassa riskiluokassa III (pelastuslaitoksen yksikkö alle 20 minuuttia kohteessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen):

Taulukko 3. Toimintavalmiusaika (III-riskiluokka)

III riskialueella raportoitiin kaikkiaan 321 tehtävää, joissa toimintavalmiusaika on mitattu. Satakunnan pelastuslaitos on omaan palvelutsoonsa vuosille 2014-2018 määritellyt tavoitteeksi saavuttaa III riskialueella kohde niin ikään 90%:sti tehtävissä. Tässä onnistuttiin 313 kertaa eli 98%:sti. Kokonaisuudessaan III riskialueella päästiin jokaisena kuukautena yli 90 %:n tavoitteeseen.

2.2. TULIPALOT

Tulipalojen kokonaismäärä Satakunnassa oli 826. Rakennuspaloja 114, rakennuspalovaaroja 178 ja maastopalja 245. Liikennevälineitä paloi 138. Erityisesti maastopaljojen osuus vuonna 2018 kasvoi lämpimän ja kuivan kesän johdosta. Tulipalojen aiheuttajista suurimpana ryhmänä on edelleen ihmisen toiminta (388 tapausta). Toiseksi yleisimpänä syynä kirjattiin koneen tai laitteen vikaantumisia 213 kpl. Tuli-

palon pääasiallista aiheuttajaa ei osattu arvioida 75 tapauksessa. Kun arvioitiin tulipalon syytymissyytä, yleisimmäksi syyksi nousi koneen tai laitteen vika 105 kpl, häiriö tai huollon laiminlyönti 63 kpl. Tahallaan arvioitiin sytytetyn Satakunnassa 101 tulipaloo. Tässä luvussa on laskua vuoteen 2017, mikä hyvänä todettakoon. Harvinaisempaan tulipalon pääasiallisena aiheuttajana voidaan pitää eläintä, joita kirjattiin Satakunnassa 6 tapahtumaa.

2.3. LIIKENNEONNETTOMUUDET

Liikenneonnettomuustehtäviin hälytettiin Satakunnan pelastuslaitoksen yksiköitä vuonna 2018 kaikkiaan 818 tehtävään. Eniten onnettomuuksia tapahtui tieliikenteessä 798. Huomioitavaa on, että rautateiden tasoristeyksissä sattui Satakunnassa 6 onnettomuutta ja maastoliikenteessä viisi onnettomuutta. Liikenneonnettomuuksissa, joissa Satakunnan pelastuslaitos oli mukana, kuoli 11 ihmistä, vakavasti loukkaantui 64 ihmistä ja lievästi loukkaantuneita kirjattiin 486 tapausta. Nämä luvut noudattavat läheisesti edellisen vuoden lukuja (loukkaantuneita yhteensä vuonna 2018 kirjattiin 550). Pelastustoiminnassa loukkaantui yksi pelastukseen osallistunut henkilö.

2.4. VAARALLISTEN AINEIDEN ONNETTOMUUDET

Vuoden 2018 oli yhteensä 27 hälytystä vaarallisten aineiden onnettomuuksiin. Pieniä tehtäviä (koodi 451) oli 21 ja kuusi tehtävää oli luokiteltu keskisuureksi (koodi 452). Määrät ja tehtävien jakautuminen olivat lähes identtiset edelliseen vuoteen verrattuna (2017: 28 tehtävää, 22 pientä ja 6 keskisuurta).

Kemikaalitorjunnan ohjausryhmän tehtävänä oli kehittää kemikaalitorjuntaa Satakunnan pelastuslaitoksen alueella, suunnitella harjoitukset, uudistaa kalustoa ja ylläpitää tietotaitoa. Kemikaalitorjunnan ohjausryhmä kokoontui vuoden aikana yhteensä kolme kertaa

Alkuvuodesta 2018 saatiin S081 kontin muutostyöt valmiiksi ja jatkettiin S084 kontin varustelua. S084 valmistui lopulta juhannukseen mennessä. Siihen sijoitettiin kolmosvaiheen puhdistusjärjestelmä. Konttiin sijoitettiin 6x6 ilmakaariteltat, lämmittimeen ja pesulinjastoineen. Kontti sijoitettiin asemalle 40. Asemalla 40 jatkettiin kontin varustelua niin, että joulukuussa tilatun vedenlämmittimen saavuttua pystyy S084 toimimaan itsenäisesti. Muutoksen jälkeen kontit S081 ja S082 ovat paremmin järjesteltyjä ja helpompia käyttää onnettomuustilanteissa. Joulukuussa valmistui vielä uusi käytettynä pelastuslaitokselle ostettu Renault-merkkinen alusta Harjavallan aseman SA081 torjuntakonttiin. Uusi alusta on merkittävästi matalampi kuin vanha. Auton hytti on pi-

dempi ja samalla tilavampi. Lisäksi auton teliakseli on ohjaava ja siksi auto on huomattavasti edeltäjäänsä ketterämpi.

Kemikaali-Kontio ryhmän ensimmäinen harjoitus järjestettiin 11.10.2018 Länsi-Suomen Pelastusharjoitusalueella. Harjoituksen aiheena olivat palavan nesteen vuodon maadoitus ja pumppaus sekä puhdistuslinjaston selvitys. Lisäksi harjoiteltiin valutuskourun käyttöä säiliön tyhjentämisessä. Harjoitusta saapui seuraamaan arvovaltaisia vieraita pohjoismaista ja Venäjältä. Heiltä saatiin harjoituksesta positiivista palautetta. Kontioryhmän toinen harjoitus pidettiin Jujo Thermalin LTD:n tiloissa Euran Kauttualla. Harjoituksen aluksi tutustuttiin Jujo Thermalin käytössä oleviin vaarallisiin aineisiin ja määriin, sekä yrityksen ympäristönsuojelusuunnitelmiin. Tilanneharjoituksessa pelastettiin ja puhdistettiin onnettomuuden uhri, joka oli altistunut Vuoksi nimiselle, voimakkaasti emäksiselle aineelle. Lopuksi harjoiteltiin pumppauskalustolla Vuoksi-kemikaalin siirtoa astiasta toiseen.

Satakunnan pelastuslaitos osallistui myös CBRNE-analysaattoreiden yhteiseen hankintaan EU-rahoituksen tuella. Kaasumaisten aineiden analysaattorinkilpailutus oli alkanut jo 2016 puolella. Niiden testaukset tapahtuivat helmikuussa puolustusvoimien tiloissa. Satakunnan pelastuslaitokselta testaukseen osallistui kaksi henkilöä. Vuoden aikana hankittu kaasumaistenaineiden analysaattori saatiin pelastuslaitokselle marraskuussa Pelastusopistolla järjestetyn koulutuksen jälkeen. Pelastuslaitoksestamme koulutukseen osallistui neljä henkilöä. Analysaattori sijoitetaan Harjavallan paloasemalle, kun kaikki aseman operatiivinen henkilökunta on koulutettu sitä käyttämään alkuvuodesta 2019.

Satakunnan pelastuslaitoksen kemikaalitorjunta sai myös valtakunnallista huomiota, kun paloiesimies Jarno Joensuu palkittiin Palosuojelurahaston innovaatiopalkinnolla. Jarno kehitti kemikaalitorjunnassa käytettävän ”valutuskourun”, jota voidaan käyttää kaatuneen kemikaalikuljetusyhdistelmän ns. manusluukun kautta tapahtuvassa tyhjenyksessä.

2.5. VESIPELASTUS

Satakunnan pelastuslaitoksella pidettiin vuonna 2018 kaksi sukellusyksikköä ykköstasolla (välitön lähtövalmius ja koulutussyvyys 30m). Yksiköt olivat sijoitettu Poriin (RSA 1055) ja Raumalle (RSA 2055). Muiden ympärivuorokautisesti miehitettyjen asemien osalta pidettiin yllä pintapelastusvalmiutta (Meri-Pori, Ulvila, Kankaanpää, Harjavalta ja Huittinen). Alueen sopimuspalkokunnat pitivät yllä pintapelastusvalmiutta koulutuksen, kaluston ja toimintakyvyn antaman viitekehyksen puitteissa.

Satakunnassa oli vuonna 2018 33 hälytystä tehtäväkoodilla ihmisenpelastaminen vedestä (483) ja 11 hälytystä tehtäväkoodilla vesiliikenne-

onnettomuus pieni (221). Lisäksi tilastoimattomia sukellustehtäviä oli useita. (mm. virka-apu poliisille).

Valmiuden ylläpitämiseksi alueen riskikohteissa suoritettiin harjoitussukelluksia vuoden ympäri. Koulutussyvyysukellukset suoritettiin Rauman sukeltajien osalta Lohjalla Ojamon kaivoksessa ja porilaisten osalta Kaatialan louhoksella sekä merialueella. Lisäksi vuoden järjestettiin erilaisia vaaratilanneharjoituksia Porin ja Rauman uimahalleissa.

Porista ja Raumalta osallistui sukellusryhmät Dive Smart Baltic-harjoitukseen Kotkassa. Harjoitus oli Rajavartiolaitoksen isännöimä kansallinen sukellusharjoitus. Harjoituksen aiheena oli sukellus teknikat/taktiikat sukeltaessa uponneeseen alukseen.

2.6. VAHINGONTORJUNTATEHTÄVÄT

Vahingontorjuntatehtäviä kirjattiin vuonna 2018 yhteensä 610. Suurimman ryhmän tehtävistä muodostivat edellisen vuoden tapaan tuuli tai myrsky – ryhmä (Pronto). Tämän tehtävälajin alle kirjattiin 396 tehtävää. Vahingontorjuntatehtävien määrä kasvoi merkittävästi suhteessa edellisvuoteen, jolloin tehtäviä oli kaikkiaan 284.

2.7. TULVANTORJUNTA

Kokemäenjoen vesistöalueen merkittävälle tulvariskialueelle (Pori ja Huittinen) laadittu tulvariskienhallintasuunnitelma vuosille 2016 – 2020 ohjaa yleistä tulvantorjunnan kehittämistä. Vuoden 2018 lopulla maa- ja metsätalousministeriö teki päätöksen uusista tulvariskialueista sekä tulvaryhmien perustamisesta. Satakunnan osalta uusi päätös tuo sen muutoksen, että Rauman kaupungin alue jää pois merivesitulvan riskialueesta. Uudet tulvariskiryhmät aloittavat toimikautensa vuoden 2019 aikana.

Pelastuslaitos osallistui edellisen vuoden tapaan Porissa tehtäviin hyyde- ja jokijää tutkimuksiin avustamalla mittaussensoreiden asentamisessa tutkimustyötä tekeviä. Vesistötulvien osalta vuosi 2018 ei aiheuttanut erityisiä varautumistoimia. Heinäkuun lopulla poikkeuksellisen voimakkaat rankkasateet aiheuttivat vahinko lähinnä Rauman keskustan alueella hulevesitulvan muodossa.

Vuoden lopulla pelastuslaitos varautui yhdessä muiden toimijoiden kanssa mahdolliseen tulvauhkkaan, joka aiheutui Kokemäenjoen runsaasta virtaamasta ja hyyteen muodostumisesta.

2.8. ÖLJYNTORJUNTA

Öljyntorjuntatehtäviä Satakunnan pelastuslaitoksella oli vuoden 2018 aikana kaikkiaan 200 kappaletta (vuonna 2017 luku oli 147 kpl). Onnettomuuksista 29 kappaletta tapahtui pohjavesialueella. Yksi merkittävämmistä vahingoista sattui lokakuussa Raumalla. Henkilö oli siirtänyt farmarisäiliötä traktorilla. Säiliö putosi ja säiliöstä pääsi valumaan maahan noin 1500 litraa kevyttä polttoöljyä. Saastunutta maata kaivettiin paikalta 374 tonnia jatkokäsittelyyn Mäntyluotoon Fortumille. Öljyvahingon kustannukset olivat noin 40 000 euroa.

Vuoden aikana pelastuslaitoksen operatiivinen henkilökunta harjoitteli öljyntorjuntaa harjoitusohjelman mukaisesti työvuorokoulutuksena ja vapaaehtoinen sopimuspalokuntaväki viikkoharjoituksissa. Alusöljyvahinkojen torjuntaa harjoiteltiin Rauman ja Meri-Porin paloasemilta käsin pilkokuilla harjoitustunneilla.

Pelastuslaitokselle hankittiin vuoden aikana pelastuslaitoksen ensimmäinen uusi F luokan öljyntorjunta-alus. Aluksen rakensi Kewatec Oy Kokkolasta. Alus sai kasteessa nimekseen ”Anne-Marie” pelastuslaitoksen pitkäaikaisen jo eläköityneen toimistonhoitajan Anne-Marie Kiisken mukaan. Aluksen hankintahinta oli noin 1,1 miljoonaa euroa. Aluksen hankintakustannuksista öljynsuojarahasto korvasi 90%. Pelastuslaitos myi vuoden aikana pois F-luokan ”Ylermi” ja ”Assari” öljyntorjunta-alukset.

2.9. SÄTEILYTURVALLISUUS

Vakava säteilyonnettomuus on hyvin harvinainen, eikä sellaista tapahtunut koko maailmassa vuoden 2018 aikana. Olkiluodon ydinvoimalaitosalueen toimijoiden ja muiden asiaan liittyvien viranomaistahojen ja -tasojen (mm. sisäministeriö, Lounais-Suomen poliisilaitos, Säteilyturvakeskus, Satakunnan sairaanhoitopiiri) kanssa jatkettiin tiivistä yhteistyötä, entiseen tapaan. Säteilyonnettomuuksiin liittyvään varautumiseen, aihealueen viranomais- ja muun yhteistyön hoitoon ja ydinvoimalaitosalueen pelastusviranomaistoimintaan on osoitettu yhden viranhaltijan (erityisasiantuntija) työpanos. Alan eri tilaisuuksissa ja yhteistyössä muiden tahojen kanssa on ollut mukana myös muita päällystohenkilöitä. Erityisasiantuntijan tukena ja tarvittaessa sijaisina ovat toimineet aluepalopäällikkö Juha Suonpää ja palomestari Janne Kumpulainen.

Satakunnan pelastuslaitoksen henkilöstöä ja sopimuspalokuntia on osallistunut vuoden 2018 aikana Olkiluodon voimalaitosalueella järjestettyihin palo- ja muihin vaaratilanneharjoituksiin, joista suurimmat olivat syyskuussa poliisijohtoisesti toteutettu TURVA 2018 ja voimalaitoksen järjestämä OLKI 18. Perinteisiä palokuntien yhteisharjoituksia yh-

teistyössä TVO:n ja Posiva Oy:n kanssa järjestettiin kolme kertaa, näihin otti myös yhteensä viisi sopimuspalokuntaa.

Pelastuslaitos jatkaa ydinvoimalaitosalan pelastustoiminnan yhteistyötä yhdessä Itä-Uudenmaan ja jokilaaksojen pelastuslaitosten kanssa. Itä-Uudellamaalla on käynnistetty laajan ydinvoimalaitoksen säteilyonnettomuusharjoitus LOVIISA 19 suunnittelu. Pelastuslaitoksen henkilöstöä on mukana sekä harjoituksen suunnittelussa, toteutuksessa, että arvioinnissa. Vastaavasti muut ydinvoimalaitosalueiden pelastuslaitokset tukevat Satakunnan pelastuslaitosta Olkiluodossa järjestettävien vastaavien harjoitusten toteutuksessa.

Pelastuspäällikkö Jyri Leppäkoski edustaa pelastustoimea Ydinalan turvajärjestelyjen neuvottelukunnassa. Erityisasiantuntija Iiro Hyrsky toimii pelastuslaitosten edustajana sisäministeriön pysyvässä säteilytilanneohjetyöryhmässä ja vuonna 2017 toimintansa aloittaneessa sisäministeriön nimittämässä kansallisessa säteilymittausstrategiatyöryhmässä. Mittausstrategiatyöryhmän alatyöryhmän toimintaan on osallistunut myös palomestari Janne Kumpulainen. Hankkeen tavoitteena on selvittää eri tahojen säteilymittausvelvoitteet, olemassa olevat valmiudet sekä ohjeistaa kansallisesti yhtenäisen säteilymittaustoiminnan järjestelyt ja mittausvalmiuden jatkuva ylläpito.

2.10. SUURONNETTOMUUKSET

Onnettomuusseloste Pronto määritelmän mukaisesti Satakunnassa oli neljä suuronnettomuutta vuonna 2018. Kaikki näistä tehtävistä liittyivät omaisuusvahinkojen suureen arvoon. Tehtävä luokitellaan suuronnettomuudeksi, mikäli omaisuusvahingot arvioidaan yli 500 000€. Todellisuudessa mainitut neljä tehtävää eivät pelastuslaitoksen tehtävinä olleet mitenkään poikkeuksellisia. Toki ne sitoivat resurssia ja näistä onnettomuuksista tehtiin pelastuslaitoksen oma palontutkinta. Lisäksi suuronnettomuustilanteiden hallintaa harjoiteltiin lakisääteisissä TUKES-harjoituksissa edellisten vuosien tapaan. Jo perinteiseksi muodostunut moniviranomaisharjoitus (MOVI) pidettiin viikolla 16. Harjoitukseen osallistuivat poliisi-, ensihoito-, pelastus- ja sosiaaliviranomaiset.

2.11. PELASTUSTOIMINTA POIKKEUSOLOISSA

Pelastustoimintaa poikkeusolojen varalta suunniteltiin saman aikaisesti häiriötilanteisiin varautumisen kanssa, edellisten vuosien tapaan. Eri viranomaisille on annettu tehtäväksi kirjoittaa omista vastuualueistaan tiivis paketti siitä, miten nykyinen organisaatio lihavoituu häiriötilanteesta poikkeusoloihin asti. Pelastuslaitos on omaa varautumistaan pyrkinyt parantamaan varavoimakoneiston kattavuuden lisäämisellä, väestöhälyttimien kunnon päivittämisellä ja henkilövarausten ajantasaisena pi-

tämisellä puolustusvoimien järjestelmiin. Satakunnan pelastuslaitoksen VAP anomukset päivitettiin vuonna 2018.

3. Varautuminen

3.1. VÄESTÖN VAROITTAMINEN

Pelastuslaitos on jatkanut valmiuttaan nykyisten uhkakuvien mukaisiin onnettomuuksiin. Raumalta Uotilan koululta siirrettiin purkutöiden yhteydessä väestöhälytin pois. Hälytinten ohjausyhteyksiä on paranneltu laite kerrallaan toimintavarmuuden lisäämiseksi.

3.2. PELASTUSLAITOKSEN VARAUTUMINEN HÄIRIÖTILANTEISIIN

Pelastuslaitos on parantanut valmiuttaan nykyisten uhkakuvien mukaisiin onnettomuuksiin. Kehityskohteenä on ollut lähinnä johtamisjärjestelmän parantaminen ja ohjeistojen luominen.

Pelastuslaitos jatkoi myös valmiussuunnitelman päivittämistä. Suunnitelmassa painotetaan paloasemien valmiuksia häiriötilanteissa ja sillä on vaikutusta pelastustoimen investointeihin ja operatiivisiin suunnitelmiin. Vuoden 2018 aikana väestönhälytin- ja varavoimahankkeet eivät toteutuneet, joten investointimäärärahat siirrettiin muiden hankintojen rahoitusten täydennyksiin.

Osana kansallisen riskinarvion päivittämistä Satakuntaan laadittiin alueellinen riskiarvio yhdessä Lounais-Suomen aluehallintoviraston ja Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa.

Syksyllä 2018 pelastuslaitoksen johtoryhmässä arvioitiin pelastuslaitoksen varautumisen tasoa kriittisten tekijöiden turvaamiseksi osana Porin kaupungin riskienarviointityötä.

3.3. KUNTIEN VARAUTUMISEN TUKEMINEN

Pelastuslaitos tuki kuntien päivittäistä varautumista häiriötilanteisiin lähettämällä pelastuslaitoksen tilannekeskuksesta kuntien johtoryhmien jäsenille ennakkotietoa kunnan toimintoja uhkaavista häiriötilanteista, esimerkiksi voimakkaasta myrskystä tai tulvauhkasta.

Koko Satakunnan maakuntaa koskeva evakuointisuunnitelma on vielä hieman kesken, koska muutamilla kunnilla kuntakohtainen suunnitelma ei ole aivan valmis. Valmiusmestari kävi kuntien kanssa keskustelua ja tuki tarvittaessa kuntaa suunnitelman valmiiksi saamisesta. Valmius-

mestari neuvoi kuntia yleisesti niiden valmiussuunnitteluun liittyvissä asioissa. Porin aluepalopäällikkö toimi maakuntauudistuksessa turvallisuuden ja varautumisen toimintatapojen valmistelijana osa-aikaisesti 50 % työajalla.

Valmiusmestari osallistui pelastuslaitosten kumppanuusverkoston "Pelastuslaitosten varautumisen työryhmän (PVT)" työskentelyyn. Ryhmän tavoitteena on mm. kehittää pelastuslaitoksille toimintamalleja kuntien ja yhteiskunnallisten toimijoiden valmiuden, varautumisen ja evakuointisuunnittelun tukemiseen. Ryhmä on aktiivisesti vaikuttanut myös maakuntauudistukseen liittyvän maakunnallisen varautumismallin suunnitteluun ja toteutusmallin laadintaan.

4. Resurssit

4.1. HENKILÖSTÖ

Pelastuslaitoksen vakinainen henkilöstö lisääntyi viidellä työsopimussuhteisella rekrytoidulla henkilöllä. Vakinaisen henkilöstön poissaoloissa ei tapahtunut suuremmin muutosta edelliseen vuoteen verrattuna. Tästä johtuen, myös määräaikaisen henkilöstön rekrytointitarve hieman aleni. Sijaisten käyttö oli saman suuruista kuin aiemminkin. Joitakin avoimia virkoja hoidetaan nyt määräaikaisilla henkilöillä, mutta näitä pyritään täyttämään mahdollisuuksien mukaan. Pelastuslaitoksen sisäisiä uudelleensijoituksia tehtiin muutamia. Kaikki avoimeksi tulevat virat tulee harkita uudelleensijoitus mahdollisuutena ennen viran auki julistamista.

TAULUKKO 4. Henkilöstö 1.1.-31.12.2018

Koko henkilöstö ajalla 1.1.–31.12.2018 (keskivertoikä 40,00)						
Vakinaiset virat	Vakinaiset työsuhteet	Vakinaiset yhteensä	Sijaiset	Määräaikaiset	Harj./koul.	Kaikki yht.
202	61	263	76	55	3	397

Koko henkilöstöstä:					
Ensihoidon/potilaankuljetustoiminnan osuus Porissa 1.1.–31.12.2018 (keskivertoikä 37,32)					
Vakinaiset virat	Vakinaiset työsuhteet	Vakinaiset yhteensä	Sijaiset	Määräaikaiset	Kaikki yht.
18	27	45	8	2	55
Ensihoidon/potilaankuljetustoiminnan osuus Raumalla 1.1.–31.12.2018 (keskivertoikä 30,58)					
Vakinaiset virat	Vakinaiset työsuhteet	Vakinaiset yht.	Sijaiset	Määräaikaiset	Kaikki yht.
10	12	22	27	46	95

Vakinaiset/määräaikaiset virka- ja työsuhteet 31.12.2018 (keskivertoikä 43,46)						
Virat	Toimet	Vakinaiset yhteensä	Sijaiset	Määräaikaiset	Harj./koululaiset	Kaikki yht.
189	56	245	31	3	0	279

Toimintavuoden aikana eläkkeelle siirtyvät:		
Huittisten paloasema	Rantala Kimmo	palomies
" - "	Ekberg Jarmo	palomies
SPEL Porin toimialue	Heinilä Pirkko	toimistonhoitaja
" - "	Roos Jouni	palotarkastaja
SPEL Pohjois-Satakunnan toimialue	Kenttä Jorma	aluepalomestari
Kehittämisen ja hallinto yksikkö	Ramstedt Sirpa Vastamaa Ilkka	taloussuunnittelija pelastuspäällikkö
SPEL Porin toimialue	Roos Jouni	palotarkastaja

Virka- ja työsuhteet 31.12.2018						
Virat	Toimet	Vakinaiset yhteensä	Sijaiset	Määräaikaiset	Kaikki yht.	
84	31	115	16	1	132	Porin toimialue
49	15	64	8	2	74	Rauman toimialue
21	3	24	5	0	29	Pohjois-Satakunta
30	1	31	2	0	33	Kaakkois-Satakunta
5	6	11	0	0	11	Kehy* + maak. ensivaste*
189	56	245	31	3	279	Yhteensä

Henkilöstön jakautuminen miehet/naiset						Mies	Nainen	
Määräaikaiset		Vakinaiset			Yht.	Yht.		
Mies	Nainen	Yht.	Mies	Nainen	Yht.			Kaikki yht.
30	4	34	208	37	245	238	41	279

4.2. KALUSTO JA VARUSTEET

Satakunnan pelastuslaitoksella oli kuluneena vuonna käytössä 115 kuorma-auto-kokoluokan paloautoa, joihin lukeutuvat erilaiset sammutus-, säiliö-, säiliösammutus-, nostolava- ja kalustoautot. Koko pelastuslaitoksen raskaan ajoneuvokaluston keski-ikä oli vuonna 2018 13,8 vuotta. Sammutusautoja pelastuslaitoksella oli yhteensä 68 joista raskaita sammutusautoja 10. Sammutusautojen keski-ikä oli 13,8 vuotta. Säiliöautoja laitoksella oli käytössä 24 kappaletta, joista raskaita säiliöautoja seitsemän, keski-ikänsä ollessa 11,6 vuotta. Nostolava-autoja oli käytössä Satakunnan pelastuslaitoksella neljä ja niiden sijoituspaikat olivat Pori, Rauma, Kankaanpää ja Huittinen. Lisäksi Euran paloasemalla on sijoitettuna Kauttuan Tehtaitten VPK:n omistama nostolava-auto. Miehistöautoja pelastustoimen käytössä oli yhteensä 62 joista 50 sopimuspalokuntien omistamaa, tarkastusautoja ja muita kevyitä ajoneuvoja oli pelastustoimen käytössä yhteensä 56 kappaletta joista ambulansseja yhdeksän ja johtoautoja neljä. Mönkijöitä käytössä oli 29, veneitä ja aluksia yli 40 kpl ja erilaisia perävaunuja ja hinattavia laitteita lähes 200. Muita hälytysajoneuvoja on Satakunnan pelastuslaitoksella yhteensä 14. Näihin lukeutuu mm. kalustonhuollon ajoneuvot, turvallisuusviestintä, vahtimestari, ensivastekoulutus. Konttikalustoa on erilaisiin tehtäviin ja tarpeisiin yhteensä yli 10, näiden lisäksi vaihtolavoja ja varastokontteja noin 10

Uutta kalustoa hankittiin vuoden 2018 investointisuunnitelman mukaisesti. Uuden ajoneuvon myötä tapahtuu aina kierrätystä ja uusi ajoneuvo sijoitetaan sinne, missä sille on suurin tarve. Uusien autojen sijoituksen ja kierrätyksen suunnittelussa otetaan huomioon aseman hälytysmäärät, olevan kaluston kunto sekä kohdealueen riskien arviointi. Hälytyksien ja tehtävien suurempi määrä tarkoittaa käytännössä uudempaa kalustoa. Vanhempi, mutta edelleen hyväkuntoinen kalusto kierrätetään hiljaisemmille asemille. Vuonna 2018 hankittiin kaksi sammutusautoa, Kanta-Porin ja Kankaanpään paloasemille. Autot olivat Scanian uuden korimallin ensimmäiset Suomeen käyttöön luovutetut sammutusautot. Yksi säiliöauto hankittiin Ulvilaan Kaasmarkun paloasemalle, sekä yksi kuormausnosturilla varustettu kalustoauto moniviranomaiskäyttöön joka sijoitettiin Meri-porin paloasemalle. Vuoden aikana hankittiin myös käytetty vuosimallin 2010 koukkulaitteella varustettu kuorma-auto, joka perus kunnostettiin ja varusteltiin paloautoksi. Auto sijoitettiin Harjavallan paloasemalle ja sieltä se operoi koko maakunnan alueella kemikaalitorjunnan yksikkönä. Edelleen investointisuunnitelman mukaisesti hankittiin kuusi tarkastusautoa, joista yksi sijoitettiin KeHy:yn, kaksi Porin toimialueelle, sekä yhdet autot Rauman, Kaakon ja PoSan toiminta-alueille. Kaksivuotiseen säiliösammutusauton investointiin hankittiin alusta vuonna 2018 ja päällirakenne autoon rakennetaan keväällä 2019.

Alueellisen pelastuslaitoksen tarkoituksena on ollut perustamisesta saakka huolehtia siitä, että maakunnan alueella ylläpidetään korkeatasoisia ja monipuolisia pelastus- ja ensihoidollisia palveluita joustavasti ja kustannustehokkaasti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Osana korkeatasoiseen palveluun kuuluu pelastuskaluston huoltotoiminta. Huoltotoiminta on kehittynyt jatkuvasti ja sitä on keskitetty soveltuviin asemiin logistisesti sekä osaamisen ja työvoiman saatavuuden perusteella, maakunnallisesti. Aiemmin jokaisella paloasemalla huollettiin oma kalusto, mutta tällöin huollon tasossa ja toteuttamisessa oli merkittäviä laadullisia eroja sekä puutteita. Vuoden 2018 aikana kalustonhuoltoa edelleen kehitettiin ja tietyiltä osin keskitettiin Ulvilaan kalustokorjaamolle. Lisäksi solmittiin huoltosopimukset Scaniaalle ja Volvolle, kaikkiin pelastuslaitoksen viisitoista vuotta vanhoille ja sitä nuoremmille kuorma-autoille.

Lisäksi osana palokaluston huoltoa vuoden lopussa hankittiin Kankaanpään paloasemalle paloletkujen automaattinen huoltolaitteisto ja samassa yhteydessä toteutettiin vuonna 2008 paloletkujen huoltosuunnitelmassa esitetty ja hyväksytty Satakunnan pelastuslaitoksen paloletkujen Pohjois-Satakunnan huoltopaikan siirto Karvian paloasemalta Kankaanpään paloasemalle. Vuoden aikana myytiin huutokaupalla käytöstä poistettuja ajoneuvoja sekä muuta kalustoa.

Pelastuslaitoksen kalusto on yleisesti ottaen erittäin hyvää ja käyttökelpoista. Kierrätysuunnitelma on päivitetty vuosille 2019-2020. Uutta kalustoa hankitaan lisää vuosittain. Raskaita autoja hankitaan 2-3, ambulansseja kaksi, tarkastusautoja viisi ja muita autoja tarveharkinnan mukaan.

4.3. TOIMITILAT

Pelastuslaitos toimii pääsääntöisesti kunnilta tai niiden määräysvaltaan kuuluvilta yhteisöiltä vuokratuissa toimitiloissa. Osa sopimuspalokunnista toimii omistamissaan tiloissa, joista pelastuslaitos suorittaa kiinteistökorvauksen.

Maakuntauudistusta odotellessa on myös kaikkien Suomen pelastuslaitosten käytössä olevat toimitilat kartoitettu. Tehtävää on koordinoitunut Maakuntien tilakeskus Oy, joka tulee huolehtimaan pelastustoimen käyttöön kuuluvien tilojen lisäksi kaikista maakuntien tarvitsemista tiloista – erikoissairaanhoidon, terveyskeskusten ja sosiaalipalveluiden tiloista paloasemiin ja toimistoihin. Satakunnassa on valmistelua tehty syksystä lähtien kiinteässä yhteistyössä Satakunnan maakuntauudistuksen kiinteistövalmistelija Miia Hietapakan kanssa. Kuntia on pyydetty tarkastamaan Maakuntien tilakeskuksen Optimaze-järjestelmään syöttämät rakennustiedot, joiden perusteella Maakuntien tilakeskus Oy solmii aikanaan tilojen omistajan kanssa vuokrasopimuksen

4.4. PALOKUNTA- JA YHTEISTOIMINTASOPIMUSKUMPPANIT

Satakunnan pelastuslaitoksella on 49 sopimuspalokuntaa, niiden hälytysosastoissa on noin 900 jäsentä. Sopimuspalokunnat huolehtivat osaltaan pelastustoimesta tekemänsä sopimuksen puitteissa. Sopimuspalokunnat harjoittelevat pääsääntöisesti kerran viikossa.

Yhteistoimintasopimuksia oli yhteensä kahdeksan kappaletta teollisuuspalokuntien sekä meri/järvipelastusyhdistyksiensä kanssa.

Satakunnan sopimuspalokuntien elinvoimaisuutta kuvastaa hyvin kahden uuden paloaseman rakentaminen sopimuspalokuntien voimin. Kiukaisten ja Köyliö-Läntisen VPK:n uudet paloasemat vihittiin käyttöön kesän lopulla. Kiukaisten paloaseman vihki käyttöön pääministeri Juha Sipilä ja Köyliön-Läntisen paloaseman pelastusjohtaja Pekka Tähtinen.

Sopimuspalokuntien ja pelastuslaitoksen välinen yhteistyö oli varsin tiivistä. Perinteeksi muodostuneita vapaaehtoispalokuntailtoja järjestettiin kaksi kertaa, sekä lisäksi palokuntien päälliköille ja vastuumestareille yhteinen palaveri toimialueittain 2 kertaa. Vastuumestarit pitivät vähintään kaksi palaveria/sopimuspalokunta.

Vapaaehtoispalokuntailtoihin osallistui noin 65 sopimuspalokuntalaisia/tilaisuus. Pääpainotilaisuuksissa oli päivittäisten toimintojen kehittäminen ja ajankohtaisinfo pelastuslaitoksen toiminnasta.

Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien yhteistoimintaelimenä toimii PeSo -työryhmä, jossa toimivat pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien edustajat. PeSo -työryhmä kokoontui neljä kertaa. PeSo -työryhmän merkittävimpinä asioina oli palokuntasopimuksen uudistushankkeen valmistelu.

Sopimuspalokuntien korvauksia on suoritemäärien osalta tarkasteltu vuoden alussa. Palokuntasopimuskorvauksiin kului yhteensä 2.337.772,49 €, ns. lisäkorvauksiin 127.750,48 €. Lisäksi on kiinnitetty erityinen huomio palokuntien lähtöaikoihin ja hälytysvahvuuksiin.

Pelastuslaitoksen vastuulle kuuluu hoitaa sopimuspalokuntien terveystarkastukset. Pelastuslaitoksella on sopimus työterveyshuollon ja kuntotestauksen hoitamisesta Terveystalo Oy:n ja Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa. Kuntotestaukseen kului yhteensä 8.806,49 € ja työterveyshuoltoon laskuja kertyi 62.592,93 €.

Sopimuspalokunnilla on haasteita saada riittävästi savusukelluskelpoista henkilöstöä sekä päivälähtöjen heikko vahvuus.

5. Palvelutoiminta

5.1. ENSIHOITOPALVELUT

Maksulliset palvelutoiminnot pysyivät ennallaan tilikauden aikana. Kehittämiseen ei ole ollut mahdollisuutta, kun perustehtävienkin hoito tuottaa ongelmia.

Satakunnan pelastuslaitos on tuottanut sairaankuljetus- ja ambulanssi-palveluita kunnille ja kuntayhtymille vuosikymmenien ajan. Vuoden 2013 alusta alkaen on pelastuslaitoksella ollut ensihoidon yhteistoimintasopimus Satakunnan sairaanhoitopiirin kanssa. Yhteistoimintasopimus on osa Satakunnan sairaanhoitopiirin palvelutasopäätöstä vuosiksi 2016 - 2019. Sopimuksessa on määritelty mm. sopijapuolen tehtävät, palvelun laatu ja kustannukset, henkilöstö, kalusto ja välineistö, ambulanssien ja ensivasteyksiköiden sijoituspaikat ja määrät sekä johtamisjärjestelmät. Yhteistoimintasopimus on pelastuslaitokselle omakatteinen.

Satakunnan pelastuslaitoksen ambulanssit ovat olleet hajasijoitettuna Kanta-Porin, Meri-Porin, Ulvilan, Noormarkun ja Rauman paloasemilla. Pelastuslaitoksen ensihoitopalvelua on toteutettu seitsemän ambulanssin voimin ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti. Lisäksi kiireellisissä ensihoitotehtävissä on käytetty pelastuslaitoksen pelastusyksiköjä ensivasteyksikköinä. Pelastuslaitoksella on Rauman paloasemalla arkisin yksi perustason ensihoitoyksikkö, joka suorittaa pääasiassa kiireettömiä siirtokuljetustehtäviä.

Vuonna 2018 ensihoitotehtäviä Porin toimialueella oli yhteensä 11 928 kpl. Edelliseen vuoteen verrattuna tehtäviä oli noin 180 vähemmän. Rauman toimialueella ensihoitotehtävien määrä puolestaan kasvoi noin 160 tehtävällä tehtävämäärän ollessa 5 211 kpl.

5.2. MAAKUNNALLINEN ENSIVASTE

Ensivastetoimintaa on tuotettu jokaiselta miehityltä paloasemalta (seitsemän kappaletta) sekä kumppanuussopimuksella sopimuspalokuntien kanssa 35 paloasemalta. Kaikki asemapaikat ovat määritelty ensihoidon palvelutasopäätöksessä. Ensivastetehtävien määrä Satakunnassa oli 1 338 tehtävää. Tehtävämäärät ovat pysyneet samalla tasolla jo vuosien ajan. Vuoden 2018 aikana maakunnan alueella järjestettiin 54 ensivastekoulutusta.

6. Kehittäminen ja hallinto

6.1. TOIMINNAN LINJAUKSET JA KEHITTÄMINEN

Pelastuslaitoksen toiminnan linjauksissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia, joten toiminnassa pyritään edelleen asiakaslähtöiseen, asiantuntijuuteen perustuvaan, luotettavaan, tehokkaaseen ja yhteisölliseen toimintaan. Laitos pyrkii toiminnassaan pitkäjänteisyyteen ja yhteisiin tehokkaaksi katsottuihin toimintatapoihin.

6.2. TOIMINNAN SEURANTA JA MITTARIT

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastointi on toteutettu valtakunnalliseen onnettomuusseurantaraportointiohjelmaan (Pronto). Prontoon luotu pelastuslaitoskohtaiset Parametritilasto-ohjeet, jotta eri henkilöiden saamat tulokset olisivat yhtenevät. Valvontatehtävien tilastoinnissa on edelleen käytössä MERLOT-ohjelmisto.

Vuoden 2018 aikana alkoi pelastustoimen valvontasovellus, RTA ja sähköinen asiointi –suunnitteluhanke, jossa luodaan pohja tulevalle pelastuslaitosten valvontasovellukselle osana isompaa tietojärjestelmäkonaisuutta. Tapio Viitanen Satakunnan pelastuslaitokselta on tehnyt hankkeeseen liittyen mittareiden määrittäystä.

6.3. KOULUTUS

Oman toiminnan ylläpito ja kehittäminen on yksi Satakunnan pelastuslaitoksen palvelutasopäästökseen kirjatusta painopisteistä. Osaamista kehitetään kaikilla organisaation tasoilla, jonka johdosta henkilöstöä kannustetaan ylläpito-, lisä-, ja täydennyskoulutukseen taloudellisten mahdollisuuksien rajoissa.

Sopimuspalokunnille on ohjeistettu vuosittaiset koulutusmäärät ja aiheet ja ammattihenkilöstöllä on puolestaan paloasemakohtaiset vuosiharjoitussuunitelmat koko maakunnan alueella.

Vuoden 2018 aikana eri henkilöstöryhmistä osallistuttiin lisäksi valtakunnallisille pelastusalan koulutus- ja seminaarilaisuuksiin sekä muutamia järjestettiin Länsi-Suomen pelastusharjoitusalueella. Päivystävien palomestareiden osaamista ylläpidettiin ja kehitettiin ns. OKA-hankkeeseen liittyen. Pelastuslaitoksen koulutuksissa pyrittiin hyödyntämään aikaisempaa enemmän myös videoneuvottelulaitteita.

Pelastuslaitos osallistui aiempien vuosien tapaan Länsi-Suomen pelastusharjoitusalueen kehittämiseen yhdessä pelastusharjoitusalueäätiön kanssa.

6.4. TIETO- JA VIESTINTÄJÄRJESTELMÄT SEKÄ TILANNEKESKUS

Tilannekeskuksen toiminta-ajatuksena on toimia pelastusyksiköiden tukena onnettomuustilanteissa ja pelastuslaitoksen viestikeskukseksi.

Tilannekeskus (Tike) on miehitetty 24/7, yksi henkilö kerrallaan. Henkilömäärä on viisi. Lisäksi työvuoroissa on kolme henkilöä käytettävissä paikkaamaan hetkellisiä henkilövajauksia. Työ-aika on keskimäärin 40 tuntia viikossa siten, että säännölliset päivä- ja yövuorot ovat 12 tuntia.

Pelastuslaitos viestii kuntien suuntaan kaikista normaalia isommista onnettomuustilanteista. Eriasteisista häiriötilanteista kunnissa on tiedotettu kuntien johtoryhmiä, joko etukäteen (sääilmiöt) tai onnettomuustilanteiden aikana. Näistä saadut palautteet ovat olleet poikkeuksetta kannustavia ja viestintä kuntien suuntaan on koettu tarpeellisina. Koulutuksen painopiste on ollut some-työkalujen hallinnassa. Tilannekeskus ylläpitää osaltaan pelastuslaitoksen www-sivuja.

• Tehtävistä tehdyt tilanapäiväkirjat:	246 kpl
○ rakennuspalot	112 kpl
○ maastopalot	36 kpl
○ keskisuuret liikenneonnettomuudet	27 kpl
○ harjoitukset	5 kpl
○ muut	66 kpl
• Jatkotiedotteet tehtävistä:	437 kpl
○ Twitteriin välitetyt tiedotteet	120 kpl
• Risupolttoilmoitukset:	1667 kpl
• Porin linjat toimenpideraportit:	62 kpl
• Ylityökutsut ja kuittaukset SMS	159 kpl
• Muita viestejä	2641 kpl

Tieto- ja viestijärjestelmiin on lisätty Elektro-Arolan väestöhälytinten operointi ja raportointiohjelma VORO, jolla voidaan reaaliaikaisesti seurata väestöhälytinten tilaa. Ohjelma ilmoittaa automaattisesti, jos ilmenee ongelmia hälyttimissä.

Virve-puhelinten parametointia on tehty pitkin kulunutta vuotta, koska Hätäkeskuksen uusi hälytysohjelma Erica tuo uusia ominaisuuksia ja niiden hyödyntäminen on vaatinut virve-päätteiden uudelleen parametointeja. Pelastuslaitoksen Virve-kannasta noin puolet on saatu päivitettyä ajantasalle.

7. Talous

Satakunnan pelastuslaitos on toiminut taseyksikkönä 1.1.2011 lähtien. Vuoteen 2016 asti mallina oli muu taseyksikkö, jonka toiminnan kannattavuutta ja taseasemaa seurataan erillään emokaupungista, mutta yksikön tulot ja menot ovat osa kaupungin talousarviota.

Kirjanpidollisena taseyksikkönä pelastuslaitos aloitti toimintansa 1.1.2016 lähtien. Porin kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.11.2016 kirjanpidollisen taseyksikön avaavan taseen. Avaavan taseen tasearvot ovat johdettavissa vuoden 2015 tilinpäätöksestä. Muutos kirjanpidolliseksi taseyksiköksi merkitsee mm. sitä, että pelastuslaitoksella on oma pankkitili ja yhdystili. Kaikki pelastuslaitokselle kuuluvat tulot ja menot kohdistetaan nyt laitoksen omille kustannuspaikoille.

7.1. TILINPÄÄTÖS 2018

Satakunnan pelastuslaitoksen tilinpäätöstiedot vuodelta 2018 esitetään erikseen varsinaisen pelastustoimen ja ensihoitotoiminnan osalta.

TAULUKKO 5. Satakunnan pelastuslaitoksen TP 2018 ja vertailu vuoteen 2017:

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Toteuma%	Kasvu%
Varsinainen pelastustoimi					
Toimintatuotot	20 567 202	20 494 933	20 505 470	100,05	-0,3
Valmistus omaan käyttöön	3 431	0	0		
Toimintakulut	-18 904 438	-19 169 043	-19 147 874	99,9	1,29
Muut erät	3 928	0	4 955		26,1
Vuosikate	1 670 123	1 325 890	1 362 551	102,8	-18,4
Poistot	-1 207 848	-1 400 000	-1 278 335	91,3	5,8
Tulos	462 275	-74 110	84 216	-113,6	-81,78
Varausten& rahastojen muutokset	846 042				
Vyörytyserät	-767 000	-797 214	-823 676	103,3	7,4
Tilikauden yli-/alijäämä vyörytyserien jälkeen	541 318	-871 324	-739 460	87,9	-236,6
Ensihoitotoiminta					
Toimintatuotot	4 750 046	5 144 336	4 908 034	95,4	3,3

Toimintakulut	-4 729 102	-5 078 781	- 4 884 931	96,2	3,3
Muut erät	0	0	-75		0
Vuosikate	20 945	65 555	23 028	35,1	9,9
Vyörytyserät	-20 945	-65 555	-23 028	35,1	9,9
Tilikauden yli-/ alijäämä vyörytyserien jälkeen	0	0	0		

Toteutuneet toimintakulut nettona ovat 19 147 874 euroa ja toteutumaprosentti 99,9 %.

Vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan varsinaisen pelastustoimen ja koko Satakunnan pelastuslaitoksen tuloslaskelman vuosikate osoittaa ylijäämää 1 362 551 euroa ja tilikauden tulos on 739 460 euroa alijäämäinen.

Satakunnan pelastuslaitoksen ensihoitotoiminnan toteutuneet tuotot ovat 4 908 033 euroa ja kulut 4 908 033 euroa. Talousarviossa sekä tuottojen että kulujen määräraha on 5 144 336 euroa.

Yhteistoimintasopimuksen mukaisesti pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalvelua ambulansseillaan Satakunnan sairaanhoitopiirille pääsääntöisesti Porin, Ulvilan, Luvian, Eurajoen ja Rauman kaupungin alueella sekä ensivastetta koko maakunnan alueella. Kiireetöntä laitosten välistä potilassiirtoa pelastuslaitos tuottaa Rauman kaupungin sosiaali- ja terveystoimelle. Ensihoidon nykyiset sopimukset ovat täyskatteisia. Vuoden 2018 ensihoitotoiminta toteutui sopimusten mukaisena eli palvelun ostajat vastasivat kustannuksista täysimääräisesti.

7.2. TILINPÄÄTÖSLUKUJEN ARVIOINTI

Varsinaisen pelastustoimen osalta toimintatuottoja kertyi 20 505 470 euroa eli toteuma on 100,05 %. Toimintatuottoihin sisältyviä kuntalaskutustuottoja kirjattiin yhteensä 20 008 272 euroa. Muita toimintatuottoja saatiin noin 500 000 euroa, mikä oli lähes sama kuin talousarvion odotus.

Toteutuneet toimintakulut ovat 19 147 874 euroa eli 99,89 %. Toteutuneet toimintakulut nettona jäävät noin 21 000 euroa alle talousarvion.

Varsinaisen pelastustoimen henkilöstökulujen toteuma on 103,06 %, euroina 10 250 326 eli noin 304 000 euroa yli talousarvion. Vuodesta 2017 henkilöstökulut nousivat 0,84 %.

Palvelujen ostot kokonaisuudessaan toteutuivat 110,05 % ja ylittivät talousarvion noin 372 000 euroa. Näistä Vpk-sopimuskorvausten määräraha alittui noin 8 000 euroa. Toteutuneiden sopimuskorvausten kasvu vuodesta 2017 on 3,51 %. Muiden palvelujen ostot toteutuivat 133,84 % eli 1 501 993 euroa ja ylittivät määrärahan noin 380 000 euroa. Vuodesta 2017 muiden palvelujen ostot kasvoivat 14,63 %.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot toteutuivat 122,20 % eli 995 052 euroa, joten määräraha ylittyi noin 180 000 euroa. Vuoteen 2017 verrattuna aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot alenivat noin 87 000 euroa eli 8,08 %.

7.3. INVESTOINNIT

TAULUKKO 6. Pelastustoiminnan investoinnit TP2018 ja vertailu vuoteen 2017:

Investoinnit	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Toteutuma	Kasvu
Tulot	0		0		0
Avustukset	287 416		1 041 904		262,5
Menot	1 687 416	-1 400 000	2 435 608	173,9	44,3
Netto-menot	-1 400 000	-1 400 000	-1 393 704	99,5	-0,5

Investoinnit toteutettiin johtokunnan hyväksymän investointisuunnitelman mukaan. Toteutuneet nettoinvestoinnit alittivat investointien nettomäärärahan noin 6 000 eurolla. Avustukset eli investointiraportilta löytyvät investointien rahoitusosuudet ovat Palosuojelurahaston ja Öljysuojelurahaston avustuksia pelastustoiminnan sekä öljyntorjunnan investointeihin.

8. Myönnetyt kunnia- ja ansiomerkit

Satakunnan pelastuslaitoksen vuosipäivää vietettiin 18.5.2018. Tilaisuudessa muistettiin pitkään palvelleita työntekijöitä sekä jaettiin seuraavat pelastuslaitoksen esittämät kunnia- ja ansiomerkit:

Suomen leijona ritarikunta

Myönnetty 6.12.2017, luovutettu vuosipäiväjuhlassa 18.5.2018

aluepalopäällikkö

Petri Ekberg

Suomen Leijonan
Ansioristi

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö

ylipalomies	Veli-Matti Ojanen	Ansioristi
paloesimies	Markku Arola	Ansiomitali
palomies	Janne Karttunen	Ansiomitali
palomies	Miika Lahtela	Ansiomitali
paloesimies	Janne Palomäki	Ansiomitali
palomies	Mikko Salo	Ansiomitali

Länsi-Suomen Pelastusalan Liitto

ylipalomies	Martti Huhtala	Ansiomitali, hopeinen
ensihoitaja	Esa Heimosalmi	Ansiomitali, pronssi
ensihoitaja	Mikko Mäenpää	Ansiomitali, pronssi
ensihoitaja	Johanna Suominen	Ansiomitali, pronssi